

Beučetam

S A D A

J. KRIŠNAMURTI

NAKLADNIŠTVO »ZVIJEZDE« ZAGREB,
MESNIČKA ULICA BROJ 7/I.

OVAJ JE GOVOR ODRŽAN
U OMENSKOM KEMPU 1929
I PREDAN RADIJEM

S A D A

Oni koji žele da razumiju moje gledište, koji teže da postignu ono što sam ja postigao, ne mogu ni na koji način da se uteknu kompromisu sa nerealnim, sa nebitnim što ih okružuje. Svojom vlastitom težnjom da postignu zaželjeno, moraju sami sebi da nametnu disciplinovanje sebe o čemu ću govoriti. Želim da se to dobro razumije. Čemu da ima golemo mnoštvo ljudi koje neprekinuto udešava kompromise, golemo mnoštvo koje nije sigurno, koje se gubi u zabludama, strahuje i sumnja? Ima li ih troje što su postali plamenom Istine, koji su opasni za sve oko sebe što je nebitno, ono troje i ja stvorićemo novo razumjevanje, novu radost, novi svijet. Ja ću da nađem, jednoga ili trojicu ili pō tuceta koji su apsolutno sigurni i određeni, koji su svršili sa svima kompromisima. Ostali će naprosto slijediti kako im bude odgovaralo, jer oni svakako moraju više da trpe, više da uče.

Čovjek slobodan, potpuno je odgovoran sebi, ne vodi ga nikoji plan, nikoji duhovni

autoritet, nikoja božanska volja ma kakova ona bila. Budući da je slobodan, ovom je slobodom omeđen. Kad ne biste bili slobodni, imali biste drugačiji svijet nego je ovaj što sada postoji. Kako je volja u svakom slobodna, ona je omeđena, i budući da je — ja neznatno, bez svrhe i neodređeno od početka, ono odabire, razlučuje, ima ono što voli i ono što ne voli. U tom, da svako ukloni to omeđenje koje je sebi sam nametnuo, leži slava potpunosti vlastitoga ja, sloboda vlastitoga sebe.

Zapreke koje je ja sam sebi nametnuo treba sâm da ih i ukloni, da neprekinuto lomi sa omeđenjima, dok to ja ne dođe do takovih uvjeta gdje ne postoje više nikakove zapreke između njega i onog vječnoga. Ovakovo stanje koje je bezmjerno i bez međa je Sloboda. To je ono ja učinjeno nepodmitljivim. Savršenstvo vlastitoga ja je besmrtnost. Gdjegod postoji nesavršenstvo, gdjegod omeđenje, tamo ima patnje, i čovjek neprekinuto traži put, svjesno ili nesvjesno, kojim bi mogao da dođe do one potpunosti koja će da mu da neizrečnu vedrinu, mir, podobnost duha, sigurnost nad nepodmitljivošću ljubavi. To je ono što čovjek traži neprekinuto naprežući se; to je ono što vi svi tražite. Nastojite da razvijete u sebi onaj sklad koji se ne može

poremetiti ni samoćom ni drugarstvom, ni patnjom, ni boli, ni uzbuđenjem ili velikom radosti. Tražite onu slobodu koja će vas učiniti potpuno vedrima i mirnima unatoč protivnih dodira. Takovo »Ja«-stvo u sebi, što uzrokuje zapreke oko vas, što vas razdjeljuje i odjeljuje, što stvara krive realnosti, mora da ga se učini čistim i nepodmitljivim.

Ovo se ne postizava uzbuđenjem, niti time da se utičemo radu ili meditaciji, ni time da slijepo slijedimo druge, ni žrtvovanjem sebe samoga nekoj svrsi. Budući da je ono »Ja«, vlastito sebe, u toku da to postigne, ono stvara zapreke između sebe i svoje potpunosti svojom žestinom, svojom borbom, svojim strahom, svojim bezbrojnim mnogostrukostima. Da uklonite sve zapreke i omeđenja, potrebno je da ste neprekinuto na oprezu, neprekinuto da pazite, neprekinuto da ste sabrani, a sve to da nametnete sebi sami, nipošto pak neko drugi. A prije negoli nametnete sebi ovu stegu što je nastojanje onoga »Ja«, morate najprije da razumijete onu vječnu vrednotu potpunosti života, budući da nesvjesnim disciplinovanjem, neznajući kuda krećete, ovakova stega sama po sebi postaje zaprekom. Sami imate da za se otkrijete, mislju, razumom, neprekinutom revnošću, onim nenaterećenim, smionim duhom, što je

to potpunost života, u čem je njegova utrošnja. Život se sam sobom vječno ispunja Oslobođenjem, onom nepodmitljivosti koja je sklad. To je ocean u koji mora da uđe sve. Znajući to, pravi početak samo-disciplinovanja je razumijevanje.

Što ja razumijevam pod samo-disciplinom nije disciplina što je nameće strah ispred kazne i želja za nagradom koja, kad je se ukloni, omogućuje Vam da se vratite na svoj stari, besmisleni put. Prava stega je daleko veća, daleko jača, budući da zadire do srži onoga »Ja«-stva koje stvara zapreke. Samo-disciplinovanje je ostvarenje slobode vlastitoga ja. Lična jedinstvenost sastoji se u toku procesa, nipošto u postignutim dohvatima. Inteligenca se sastoji u tom da se odabere ono bitno, a mora da se rodi iz ljubavi za savršenstvom, iz ljubavi za onim što je vječno.

Razumijte svrhu života, i iz toga pravoga razumijevanja će se izviti samo-disciplinovanje. Nemojte da se disciplinujete, jer mislite, da ja imam nagradu ili kaznu za vas, ili što mislite da ima nebo ili pakao, ili što želite da saradujete na nečem većem, sa nekim većim od vas samih. To su sve djetinjasti razlozi. Ako se naprosto potčinjate stezi bez razumijevanja, stvarate veće zapreke, veća

nerazumijevanja, veće patnje za se i za druge. Samo-disciplinovanje mora da se rodi iz ljubavi za Život — prostran, bezmjeran, potpun, bezuvjetan, neomeđen, kojemu pripada sve čovječanstvo. Poticanje, podržavanje, podupiranje ove ljubavi vodi nepodmitljivoj čestitosti, jer ljubite ono što je vječno. Budući da ljubite onu slobodu koja je apsolutna, koja je Istina sama, koja je Život vječni, koja je savršenstvo, koja je nepodmitljivost, koja je sklad — moćnom snagom ove ljubavi, vaša će vas samodisciplina učiniti nepokvarljivo nepodmitljivima; stoga morate da hranite tu ljubav. Nepodmitljivost vlastitoga ja je savršenstvo života. U prostranstvo takova Života koji je bezuvjetan, mora da uđe sve, kao što sve rijeke ulaze u more.

Pravo samo-disciplinovanje nije zakočivanje, već se ono rodilo iz razumijevanja. Budući da težite za Oslobođenjem, budući da vas vaša želja tjera prama njemu, ne možete ništa da zatajite. Samo-disciplinovanje je naprosto stvar ličnoga nastojanja, ličnoga ostvarivanja.

Samo-disciplina prave vrsti je razumijevanje, koje izvodi promjenu što će izmijeniti svo vaše vladanje s obzirom na ono ja. Svijetlo, što dolazi od samo-disciplinovanja koje je nametnulo vlastito ja, nikada neće da se izvije.

Kad ovo ja — koje kroz omedjenja uvijek traži slobodu, koje kroz podmitljivost uvijek traži nepodmitljivost, koje kroz nesavršenstvo uvijek traži savršenstvo, koje kroz nesklad uvijek traži sklad — se dovine cilja, biće slobodno svake samo-discipline, budući da sva disciplina uključuje neprekinutu borbu, oprez, nestrpljivost, opreku, patnju. A biti iznad svega toga, morali ste proći time.

Dok čovjek sebe ne učini nepodmitljivim, ne poznaje nikoje sreće, sputan je okovima prijateljstva i strahom ispred samoće. Uzrujavanje poradi borbe dalje će ga držati. Mora se stvoriti ljude koji su veliki vedrinom sklada. Takovi ljudi moraju da niknu u vama. Takovi ljudi moraju da razviju promjenu, moraju da postanu plamen koji će sažeći drozgu nebitnoga i stvoriti strašnu energiju koja će da zaprijeti svemu nebitnomu, svemu djetinjastomu.

Da postanete takovim ljudima morate živjeti u vječnom sada, u onom času vječnosti koji nije ni budućnost ni prošlost. U vama mora da se sabere ono razumijevanje, ona beskrajna snaga koja će razoriti sve nebitno, ono sve nebitno, što okružuje to ja. Takovi ljudi će svojim životom stvoriti novi svijet, novo razumijevanje. Ono što odlučuje, je vaš život, ono što činite, ono što mislite, nimalo

ono što propovijedate, nipošto ono na koji način bacate sjenu na lice života.

Sve to može da se čini golemim, neodređenim, nesigurnim, nemogućim da se postigne; ali morate da krenete za tim, i onda ako ste slabi, i onda ako vas to zbunjuje, ako vas osamljuje, umnogostručuje — sve je to sićušno u poredbi sa onim što vječno traje. Neznatni korak što se rađa razumijevanjem, će da vas izdigne do vrhunca još većega uzbuđenja, još većega razumijevanja, još većega oduševljenja; a taj prvi korak razumijevanja može da se krene jedino, ako živite, ni u budućnosti ni u prošlosti, već ste žarištem svojim sasvim u onom času vječnosti koje je sada.

* * *

Čemu ste se vi svi skupili ovdje? Čemu ste se sastali svi zajedno i što zapravo tražite? Potpuno ste nesigurni, i ne znate šta želite. Želite da otkrijete sami nešta što će da vam da vedrine, sigurnosti u životu, svrhu i uzbuđenje što dolazi iz te svrhe, koja je uistinu stvaralačkom energijom. Vi, drugima riječima, tražite Istinu. Nesigurni ste i plašeni kao divlje ptice što dolaze na jezera u toj šumi. Niste uravnovješeni, svako može da vas uznemiri. Oni koji su sigurni te su

uravnali svoj duh, posebni su, ali takovih ima malo na svijetu.

Ponovo pitam, šta tražite? Neki će reći jedinstvo; neki će reći Majstore, neki će reći savršenstvo; neki će reći Oslobođenje; neki će reći Istinu. Sve su to riječi, i one ostaju riječima, ako se približite predmetu svoga traženja teškim srcem i puni predsuda. Želite da sebi izvajate Istinu iz svoje nesigurnosti, iz svoga malenoga znanja. Kažete: »To je Istina. Istina se mora podudarati s tim. Da se primakne Istini, potrebno je ovo, potrebno je ono«. Ako pak uistinu žudite za Istinom — morate joj doći potpuno nagi, nesmetani, nepreterćeni, morate biti revni i smioni da je otkrivete. Imate neke unaprijed ustaljene misli o onom što je Istina — da je možete naći kroz religiju i religijske obrede, da je možete naći kroz ljepotu, da je možete naći kroz Majstore. Nikada ne možete naći Istine kroza to. Vrlo je teško onom umu koji je nakrcan takovima teretima da se primakne cilju pravom revnosti i otvoreno. Tako ste puni dogma, naročitih vjerovanja i nevjerovatnih sujevjerja, riječi koje ništa ne znače za vas, a uobražavate sebi da ćete natovareni tim teretima nebitnosti, djetinjastih stvari, otkriti ono što je vječno, bezmjereno, široko, bezuvjetno, vedro. Ne možete toga naći ovakovim mišljenjem.

Šta više, i primaknuti mu se ne možete negativnim naziranjem. Kao što onaj koji pravi likove oblikuje iz gline lik, kako ga je sebi predočio, tako treba i vi da oblikujete Istinu iz imaginacije svoga duha, i to da uzmete realnošću. Želite svoje sitno razumijevanje, svoje maleno znanje da natisnete na Istinu. Ne tražite da Istina ostavi svoj utisak, svoj žig, svoju vječnost na vašem umu. Dođete Istini i kažete: »Dokaži da si Istina«. Kako može ovo bezmjerje koje je Život sam da se prenese u duh što je preterećen, pun predrasuda, pokavren, nesiguran? Ako uistinu želite Istinu i Oslobođenje, morate da dođete bez tere-ta, slobodni svih svojih sićušnih predrasuda, svojih vjerovanja — s v e g a.

Koliko vas biće podobno da to učini? Koja korist od toga što dolazite amo godinu za godinom, ako postajete samo više i više komplikovani u svojim površnim naziranjima, u svojim dogmama i svojim vjerovanjima. Kažem da sam našao Istinu; kažem da je ta Istina ustanovljena u meni, da sam je postigao; dakle, u nadi, u želji da se otkrije istina u onom o čem govorim, sabrali ste se ovdje. Da to otkrijete, morate da dođete smiona i nenaterećena duha. Ako to nije ono što vi tražite, idite i tražite drugo nešta sa požudom. Želite da usućete ono što kažem, da pristane

vašem strahu, vašem vjerovanju, vašim običajima, vašim naziranjima, vašim Majstori-
ma, vašim učeništvima. Kažem vam da to ne
može da se udesi. Istina je toliko bezmjerna,
da izazivlje pokvarenost. Morate da lomite
sa svim tim, morate da dodete vatrena, otvo-
rena duha, i onda ćete da upoznate Istinu. Ja
kažem ako želite Istinu, stvaraoca, sjeme sve-
ga, vječnost samu, morate da dodete slobod-
ni od svega.

Govorim o onom ja o kojem ovisi sve, i
iz čega se izvijaju sve promjene. To ja je u
svakom, i ja vam kažem želite li tu slavu, tu
jakost, koja je Oslobodenje, koja je Istina
morate da gledate na to ja i da sve ostalo
ostavite po strani.

To je srž, to je srce Istine o kojoj govo-
rim. Ako je to ja pokvareno, puno straha,
nateraćeno, zabrinuto, sve vaše stvaranje
nosiće žig straha. Briga za ovo ja je važnija
od svega, budući da ono stvara sve drugo,
stvara ili lijepo ili ružno. Ono uzrokuje ili
patnju ili pravu, trajnu sreću. Ono je stva-
ralac iluzija i zato stvara bol, patnju, trplje-
nje, prolazno veselje. Ja koje je bez razumi-
jevanja stvara ratnički kaos što se nalazi oko
svakoga ljudskoga bića, onog divljeg izra-
žaja sebe — bez značenja. Ako se ne posve-
ćuje pažnja tomu ja, i ako nema razumijeva-

nja, vezani ste da imate svoje posrednike, svoje zaklone, svoje obrede, svoje prošnje za spasenjem. Govorim o brizi za sebe, za ono »Ja«, i ništa drugo. O tom se vi ne brinete; vi se bavite onim stvarima koje su izražaj, manifestacija onoga ja. Čitavo doba krešete i kidate grane nadajući se da će drvo rasti, ali zaboravljate da pogledate na korjen o kojem ovisi njegova snaga.

Ono »Ja«, ono sebe, neprekinuto traži da učini sebe savršenim, i prama tomu vječnim i slobodnim. Tu mora da bude vaše koncentracije, tu mora da bude vašega traženja, vaše vatre. Ako vam je do drugoga negoli do toga, nećete nikada razumjeti što ja kažem. I dalje ćete pitati, tražiti da vam se tumače djetinjaste stvari, sjene koje baca sam ja, namjesto da razaberete što stvara sjene i šta jedino može da promijeni sve sjene. Zar ne vidite da je to jedino što vrijedi? Brinući se za »Ja«, stvarajući onaj sklad unutar sebe, nalazi se Oslobođenje. Ako tražite srž, srce, sjemenku svega, ne možete da se igrate sa dječjim igračkama. Ono što je prolazno, što vene, što se mijenja svakom generacijom, ne može da se poredi sa onim što je vječno.

Za čuvanje vlastitoga »Ja« čime mora svako da se bavi, sada ili u buduće, i za savršenstvo svoga sebe, ne može da bude zakona,

ni pravila. Do zemlje Istine, do onoga područja koje je neomeđeno, nesputano, nema puta, nema vodiča. Vi, kao individualno ja, možete mu se da približite jedino, ako ste slobodni, ako oči vaše ne zaslijepljuje zakon, tradicije, konvencije što ih je nametnulo društvo, religija ili strah.

Pravo savršenstvo, sklad vlastitoga »Ja«, nema zakona; to ne treba obratiti u kaos. Ono je iznad svakoga zakona, svakoga kasa, budući da je sjemenkom svemu, onom iz koje potječe svaka promjena, i o čem ovisi sve. Želite li taj sklad vlastitoga ja, koje ja držim Istinom, i ravnovjesje sebe koje je pravo stvaranje, morate da se brinete za ono sebe koje stanuje u svakom pojedinomu, i da imate na umu to »Ja«.

Nemojte da krivo tumačite ovo što kažem, i da mislite da propovijedam sebeznanje ili individualizam. Istina, koja je Oslobođenje, je sklad sebe koji je miran, vedar, neuznemiren, prijemljiv, vatren. Pojedinačko »ja«, ono pojedino sebe, mora da postane sjedinjeno s onim ja koje je stvaralac svega. Da se postigne ovo jedinstvo treba da se individualno »ja« učini savršenim.

Šta je sjedištem onom sebe, onom »ja«? Gdje je »ja«, šta je »ja«? Ja je duh — misao. »Ja« je čuvstvo — ljubav. Razvijajući sklad

između misli i čuvstava, stvarajući ovo vječno ravnovjesje, usvaja se Istina. Bez razumijevanja borba između misli i čuvstava stvara strah. Radije nego da se saočite sa tom borbom, imate sve te nebitnosti — bogove, posrednike, spasenje, djetinje igračke — oko sebe, da vas zamame. Bojite se boriti i time razviti razumijevanje, onaj sklad unutar sebe.

Želite li da razvijete sklad, morate da uklonite obred, molitve, posredstva, traženje udobnosti, sve i doći do njega onako prirodno kako to biva sa cvjetovima za rana jutro. Borba je nešto sasvim individualno. Ja vam ne mogu da kažem kako da se borite. Ja ne mogu da stvaram za vas nove sustave koji će vas voditi u vašoj borbi, ni pružiti vam udobnosti.

Budite ljudi, jaki i slobodni, nikako djeca što traže zaklona.

Um i srce od iste su sastojine, a vi morate da gledate da pročistite ovu sastojinu, da učinite ovu supstancu — koja je misao, koja je ljubav — nepodmitljivom. U času kad je u misli dioba »ja« stvorena vlastitim sebe, javlja se omeđenje i odatle patnja. Čas u kojem se ljubavlju stvaraju lične ugodnosti i neugodnosti, ima omeđenja a odatle patnja.

Učiniti misao i srce slobodnim od omede-
nja, slobodnim od podmitljivosti, jest prava
duhovnost, prava sloboda, pravi sklad.

Da postignete sklad, morate početi volje-
ti svakoga, nipošto samo ljude vaše ćudi. Svi
se prepirete o tom kojim bogovima treba da
služite, koje obrede treba da vršite, koje vjere
treba da slijedite; to vas se najviše tiče, na-
mjesto toga kako ćete da volite ljude, bez
razlike, bez omedenja.

Dotle dok nema u unutrašnjosti toga skla-
da, stvorenoga borbom, naporom, neprekinu-
tom pažnjom i sabranošću sebe, ne možete da
ponesete žig vječnosti, ni da imate Istine
utvrđene unutar sebe.